

A white marble relief sculpture of a man and a woman in an intimate embrace. The man is on the right, leaning towards the woman on the left. They are both unclothed. The woman's hair is long and wavy. The man's hair is also wavy. The sculpture is set against a light-colored, aged background.

DE GEHEIME KAMER

GABRIELLA
HÅKANSSON

Een adembenemende
leeservaring over idealen, noodlot en
een mysterieus genootschap

XANDER

ROMAN

GABRIELLA HÅKANSSON

De geheime kamer

Vertaald door Neeltje Wiersma

Uitgegeven door Xander Uitgevers bv
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Aldermanns arvinge*
Oorspronkelijke uitgever: Albert Bonniers Förlag
Vertaling: Neeltje Wiersma
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: Richard Westmacott the Younger/James Graham-Stewart
Auteursfoto: Anders Meisner – Chilla Gorilla
Zetwerk: Michiel Niesen/ZetProducties

Het schutblad voorin toont een detail uit 'The Stranger's Guide Through the Streets of London and Westminster', gedrukt door William Darton in 1808, voor de aanleg van Regent's Park in het Marylebone-gebied boven New Road. De stip geeft de locatie aan van Aldermanns Tempel in de roman.

Het schutblad achterin toont 'Charles Townley and his Friends in the Towneley Gallery, 33 Park Street, Westminster, 1781-83 (olie op doek)' door Johann Zoffany (1733-1810) / © Towneley Hall Art Gallery and Museum, Burnley, Lancashire / The Bridgeman Art Library. De zittende man in het midden is Pierre Hugues d'Harcanville en dit is het enig bekende portret van hem.

De vertaling van dit boek kwam tot stand met steun van The Swedish Arts Council.

Copyright © 2013 Gabriella Håkansson
Copyright © 2014 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Eerste druk 2014

ISBN 978 94 0160 127 6 / NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren. Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen, dan kunt u contact opnemen met de uitgever. Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The greater part of London's story is not writ in words. It is instead a literature of stone, of place-names and associations. Where faint echoes answer back from off the distant ruined walls of bloody history.

– Alan Moore, *From Hell*

De geschiedenis beschouwde hij als een verzameling wetenswaardigheden, vergeefse pogingen en misplaatste daden, de religie als een opsomming van onbezonnenheden, waarvan sommige gedenkwaardig waren en andere ridicuul.

– Jorge Luis Borges credo volgens Octavio Paz

PROLOOG

NUMMER 45 HARLEY STREET EN ZIJN PLAATS IN ONZE GESCHIEDENIS

Dit is het verhaal over een huis.

Een huis op nummer 45 Harley Street in het noordwestelijke deel van Londen dat werd ontworpen door de beroemde architect en connaisseur James Stuart in het tijdperk der Verlichting, om precies te zijn het jaar 1768, en waarvan over de bouw weinig meer bekend is dan dat het drie jaar later, in januari 1771, gereed was voor bewoning en dat de rekening voor de bouwactiviteiten uitkwam op het astronomische bedrag van 75.000 pond.

De rechte en keurige Harley Street loopt van Cavendish Square in het zuiden tot aan de Marylebone Road en het uitgestrekte groengebied in het noorden waarin later Regent's Park zou worden aangelegd. Veel straten rondom zijn verlegd en hebben een andere naam gekregen sinds de aanvang van ons verhaal. Toen het huis werd gebouwd besloeg het 24 meter lange hoofdgebouw het hele gedeelte van de straat dat Upper Harley Street werd genoemd. Twee vleugels – beide ook 24 meter lang – liepen tot aan Devonshire Street in het noorden en Weymouth Street in het zuiden en ommuurden een grote geplaveide binnenplaats. De schaduwwijke tuin, die zelden werd gebruikt en waarin een steeds mossiger wordend beeld van de Griekse godin Pallas Athene stond te pronken, werd op zijn beurt aan de kant van de dure particuliere woningen van Portland Place begrensd door een oude middeleeuwse binnenplaats met stallen, opslagruimtes en een aantal kleinere werkplaatsen. Een stokoude muur overwoekerd door klimop en bloeiende lila clematis vormde de afscheiding met de stallen en er werd beweerd dat de muur ooit was gebouwd met de stenen van de afgebroken vestingmuur rondom de oude Romeinse stad Londinium.

Elke vleugel van het huis in Harley Street bestond uit drie verdiepingen. De begane grond werd gebruikt voor het personeel, rondleidingen en diverse openbare audiënties. De eerste verdieping was van de huiseigenaar zelf. Er zouden op deze verdieping net zoveel antieke beelden hebben gestaan als er heidense tekens en cryptische ordesymbolen zouden zijn geweest. De tweede verdieping bestond uit slaapkamers en gastenkamers en was louter voor privégebruik. Als curiositeit kan worden vermeld dat het huis achttien tegelkachels met rijk geornamenteerde schoorsteenmantels had, een twintig meter lange gipsen fries waarop de mythe van Leda en de zwaan stond afgebeeld en een spiraalvormige mahoniehouten trap die geheel in de wiskundige verhoudingen van het huisje van een purperslak was gebouwd. Er zijn mensen die menen dat het hele huis was geconstrueerd als een esoterische rebus. Het zou zo zijn gebouwd dat personen met de juiste kennis van de occulte leer elk detail van het gebouw zouden kunnen lezen als de letters van een boek. Toen James Stuart in 1778 werd verkozen tot de grootste architect van de achttiende eeuw, werd nummer 45 Harley Street een bedevaartsoord voor

de geleerde elite, die het pand wilde bestuderen. Tegelijkertijd maakte het gewone volk een omweg om de hele buurt heen om de onheilspellende schaduw van het huis te vermijden.

De schaduw, zo werd gezegd, veranderde mens en dier. Degene die ooit een voet in dat huis had gezet werd nooit meer dezelfde.

Van alle gebouwen die Stuart gedurende zijn leven ontwierp neemt het huis op nummer 45 Harley Street een bijzondere plaats in op zijn werkljst. Veel groter dan andere stadsresidenties uit die tijd was het niet, en opzichtiger eigenlijk ook niet. Elke vleugel was zestien meter hoog en de gevels waren licht poederig veronagroen. De strakke entree aan Upper Harley Street werd geflankeerd door een portiek bestaande uit vijf meter hoge marmeren zuilen met Ionische kapitelen, en een triangulair pediment waaronder twee brandende olievaten aan geelkoperen kettingen hingen. Een grote witte marmeren trap leidde naar de entree. Onder het zuilendak, bovenaan de ongewoon kleine houten deuren hing een meterslang fragment van een antieke graftombe met de Romeinse inscriptie *SEMPER ARDENS* in bloedrode letters.

De Duitse kunstkenner Johann Joachim Winckelmann schreef in het decennium voordat het huis werd gebouwd dat de enige wijze waarop de moderne mens grootsheid kan verwerven is door het imiteren van de Grieken. Er wordt gezegd dat Stuart deze zin voortdurend in zijn oren hoorde naklinken toen hij het gebouw tekende. Er wordt ook gezegd dat toen hij in augustus 1768 de tekeningen voor het eerst liet zien, de reactie van de opdrachtgever en ordebroeder Gideon Fitch-Aldermann een onheilspellende stilte was. Beide mannen waren lid van het langzaam verdwijnende en met de klassieke oudheid dwepende broederschap *Dilettanti*, en beide mannen waren op en top estheten. Er verstreken een aantal seconden van gespannen wachten voordat Aldermann goed en wel besepte wat hij hier voor zich had liggen – wat zijn architect in feite tot stand had gebracht. Niets minder dan een meesterwerk. Een *magnum opus*.

De kroon op het werk was een uniek monumentaal beeld van de Griekse god Hermes, die werd beschouwd als de bijzondere boodschapper van de goden. Het was door hem dat men zijn best deed om door de Olympische goden gehoord te worden. Hij was tevens de god van de redenaars, de kooplieden, de dieven, de dichters, de uitvinders en de jonge studenten en hij beschermde de landsgrenzen en de reizigers die de moed hadden om die over te steken. Ook waakte hij over de laatste reis en loodste de ziel van de mens veilig naar het onderaardse koninkrijk van Hades. Hij is te herkennen aan zijn gevleugelde herautsstaf, helm en gevleugelde sandalen, maar ook aan de kikker en de schildpad.

De bezoekers van Aldermanns huis die de entree betraden werden begroet door het vier meter hoge beeld. Met de ene hand stak Hermes zijn magische gevleugelde staf uit naar de gast en met zijn andere hand wees hij opgewekt naar achteren, in de richting van het binnenste van het huis. In de volksmond heette het dat het beeld een occult teken was – een boodschap voor de ingewijden. Men zei dat Hermes' hand in de richting wees van alle geheime kamers en

verzegelde zalen die zich in het binnenste van het huis bevonden.

Het was een mooi visioen dat Gideon Fitch-Aldermann had met zijn op de klassieke oudheid geïnspireerd huis en het was – zoals zoveel andere begeerten van de mens – kostbaar. Charles Adam, die de bouw van het huis van dichtbij had gevolgd, vertelde in zijn memoires dat allerlei soorten valuta via het Britse bankwezen werden omgezet in lonen voor metselaars, timmerlieden, smeden, vloerenleggers, dakwerkers, loodgieters, gipsgieters, schilders en assistenten die vereist waren om het imposante huis te voltooiën. Aldermann moest extra arbeidskrachten van het platteland halen om niet uit te lopen op zijn bouwschema en buiten op straat verzamelden zich hordes mensen om de voortgang van de spectaculaire bouw van dichtbij te volgen. Verder naar het zuiden, in de oude paleizen aan de overkant van Cavendish Square, schudde de adel vol verachting het hoofd. Daar stonden de nouveaux riches zoals Gideon Aldermann niet hoog aangeschreven. Daar waakte men over zijn oude geld en oude titels en was men ontzet over alle moderniteiten in London.

Het verhaal over Aldermanns huis, de beroemde Tempel, gaat over een huis dat meer dan dertig jaar voordat het verhaal begint werd gebouwd, waarvan het idee beduidend groter is dan zijn werkelijke grootte. Het is een verhaal over een vrijheidsverlangen zo sterk en monomaan dat het doorsloeg en een obsessie werd. Het is een verhaal dat zich over bijna een eeuw en twee generaties mannen uitstrekt en dat begint in de tijd van de gekke koning Georges en eindigt in het nieuwe tijdperk van het prins-regentschap toen men na de overwinning bij Waterloo en twee decennia van uitputtende oorlogen tegen Napoleon Bonaparte eindelijk kon uitkijken naar de toekomst. Het gaat over een vader en een zoon, over Gideon en William Fitch-Aldermann en over hun verlichte kring. Mannen in wiens hart een vuur brandt voor de vrijheid en de waarheid – naïeve en moedige mannen die nog geloofden dat het mogelijk was om de wereld te veranderen. Het is een verhaal waarbij verschillende lezers zich wantrouwend zullen afvragen: maar is het waargebeurd?

Daar is natuurlijk geen antwoord op te geven.

Ik schrijf het verhaal op zoals ik het heb begrepen, zoals het zich aan mij heeft geopenbaard in brieven, documenten en beelden uit het verleden – zoals het is doorgegeven door hen die vóór mij in de verlichte zuilengalerij van de literatuur hebben gewandeld, en misschien ook door hen die daar na mij zullen lopen, in mijn schaduw.

Ik schrijf gewoon mijn eigen verhaal op.

EEN HELSE BEVALLING

11 november, in het jaar onzes Heren 1800.

‘Het brandt!’

Een angstige stem snerpt door de kamer en het verhaal gaat dat meerdere aanwezigen op nummer 45 Harley Street die nacht het meisje hoorden en zagen wat er op het punt stond te gebeuren, maar toch niet reageerden. Het was alsof iedereen in die benauwde kamer te veel bezig was met de vraag hoe te reageren. Ja, het leek misschien zelfs wel – zoals een van de getuigen het uitdrukte – alsof de duivel in hoogsteigen persoon had plaatsgenomen in een hoek van de kamer en het geheel vanaf een afstand dirigeerde. Het meisje, dat Jenny Cibber heette, schreeuwde luidkeels en iedereen hoorde het ook en nam er nota van, maar de waskaarsen in de omgevallen kandelaar brandden verder. Een uitdijende zwarte vlek begon zich te vormen in de dikke fluwelen gordijnen. Een dunne streep roet zocht zich een weg omhoog naar het plafond.

α

Op de tweede verdieping helemaal achter in de oostelijke vleugel zat Gideon Aldermann ineengezakt op een spijlstoel. Hij had al drie uur lang op precies dezelfde plek gezeten in afwachting van het kind. Af en toe streek hij een kreukel in het kanariegele damasten vest glad. Af en toe friemelde hij afwezig aan zijn gepoederde haarvlecht. Zijn haar was grijs, dun en een beetje sprietig maar reikte ondanks zijn hoge leeftijd tot ver over zijn schouders en was in zijn nek samengebonden tot een elegante paardenstaart. Hij droeg een paar vanillegele suèdeschoenen met halfhoge hak. Hij maakte voorzichtig de veters los, trok zijn dunne witte zijden kousen uit en begon afwezig zijn warme voeten te masseren. Zijn gedachten gingen naar zijn vrouw met barensweeën. Zou ze de bevalling aankunnen? Ze was pas zeventien jaar oud. Een vinger ging onbewust naar de vreemde leegte aan zijn linkervoet. Een ruw roze litteken getuigde van de ooit haastig geamputeerde twee buitenste tenen. Aldermann streek over de gelittekende huid en kreeg iets sombers en verlangends in zijn blik. Heel even zweefde hij weg in dromigere herinneringen, vervolgens verviel hij weer in zijn gepeins over zijn jonge vrouw. In het dagboek schreef hij dat hij het meisje hoorde schreeuwen, maar dat hij zo in gedachten verzonken was dat hij niet reageerde. Hij liet doorschemeren dat het verterende gepieker al voor het huwelijk was begonnen.

Volgens *The Spectator*, die verslag deed van de trouwplechtigheid in de parochiekerk Marylebone het jaar daarvoor, was het een van de sensationeelste gebeurtenissen van het seizoen. Hij overtrof zelfs het nieuws dat brigadegeneraal Napoleon Bonaparte uit Egypte was teruggekeerd en samen met zijn broer Lucien

een staatsgreep had gepleegd. Tweehonderd gasten waren uitgenodigd om getuige te zijn van het huwelijk tussen de zesenzestigjarige kenner van de klassieke oudheid en miljonair Gideon Fitch-Aldermann en zijn negenenveertig jaar jongere, buitenlandse bruid Anna Martha Dorothea, markiezin van Brandenburg-Kulmbach. De markiezin werd omschreven als een plattelandsschone met iets te veel kant en ruches aan haar japon. Haar opzichtige make-up werd diplomatiek *maquillage français* genoemd. Aldermann werd omschreven als waardig en opgewekt. De feestelijkheden duurden van oudejaarsnacht 1799 tot drie dagen in het nieuwe jaar. De overdaad, meende men, was een voorbode van wat de nieuwe eeuw zou brengen.

Zij die Aldermann goed kenden waren niet zo positief. Zij vertelden dat hij zich al enkele weken na het huwelijk in zichzelf terugtrok. Hij verzonk steeds vaker in gedachten of zat te piekeren in een afgezonderde ruimte. Er was helemaal niets meer over van het enthousiasme van de pas getrouwde echtgenoot. Integendeel: de rimpels leken dieper en zijn blik somberder. Met de jonge bruid was het net zo. Hoewel ze bijna meteen zwanger was vertoonde ze geen enkele interesse voor haar zwangerschap. Het was bijna alsof ze zich er niet helemaal van bewust was wat de afloop zou zijn.

Toen het negen maanden lange proces ten einde liep was de sfeer in het huis in Harley Street apocalyptisch geworden. Speelgoed en babyspullen waren ingekocht, de wieg stond klaar en een min was ingehuurd. Maar Aldermann noch zijn vrouw hadden ook maar een voet in de kinderkamer gezet, hoewel die grensde aan de slaapkamer. Het personeel sprak over tovenarij en een vloek, en het was alsof niemand echt geloofde dat er iets goeds uit dit late huwelijk kon voortkomen.

α

Binnenin de kamer ging het er op dat moment hevig aan toe. Vanuit de stoel in de gang kreeg Aldermann maar een fractie mee van wat er zich in die kamer afspeelde. Misschien hoorde hij hoe men druk in de weer was met emmers en hout. Waarschijnlijk hoorde hij zijn echtgenote met regelmatige tussenpozen kreunen in haar barensood. We weten dat hij het geschreeuw van het meisje hoorde en we weten dat hij wenste dat de bevalling snel voorbij zou zijn en dat hij er zo weinig mogelijk bij hoefde te zijn.

Een dienstmeid genaamd Margaret Smith stond over de haardstede gebogen naar een grote geelkoperen ketel met water te kijken. Ze maakte zich er zorgen over dat het water niet wilde koken en overlegde met zichzelf of het geen tijd was om de blaasbalg te halen. Het had de laatste dagen veel geregend en hoewel de schuif wagenwijd open stond was er geen trek. Bij het bed stonden twee oudere vrouwen – beiden ingehuurd als kokkin – gebogen over de dikke buik. Fluisterend voerden ze een gesprek over de bevalling. Het kind leek verkeerd te liggen. De zwangere mevrouw leek moe en verward. De weeën kwamen niet zoals zou

moeten. Op een stoel bij het hoofdeinde zat de vroedvrouw een stuk brood te eten. Geërgerd maande ze de kokkinnen tot stilte. Prompt zwegen die en keken ongerust om zich heen. Toen wees een van hen naar het bed. Een donkerrode bloedvlek was op het laken verschenen. De vroedvrouw verstijfde. Haar gezicht kreeg iets vertwijfelds.

Misschien was het bloed de oorzaak dat men ook nu niet de dunne, zwarte rookzuil opmerkte die als een boosaardige tornado naar het plafond begon te kringelen. Het tengere roodharige meisje dat een paar minuten eerder alarm had geslagen over de omgevallen kandelaber stond nog steeds als verlamd tegen de muur. Monotoon bleef ze diezelfde woorden maar herhalen.

‘Het brandt!’

Jenny Cibbers gezicht toonde de onverbloemde angst als van een kind. Haar ogen waren onnatuurlijk opengesperd, haar mond verwrongen tot een Grieks masker van ontzetting. Ze was moe, ja, uitgeput, nadat ze de vroedvrouw tien uren lang had bijgestaan, water had gehaald en meer hout op het haardvuur had gelegd. Gedurende deze uren was ze er met toenemende afkeer getuige van geweest hoe Martha Dorothea, lady Aldermann, van een door pijn gekwelde vrouw die haar eerste kind krijgt was veranderd in een misvormd beest. Het mysterie van een kind ter wereld brengen had zich wreed en onverbloemd geopenbaard in deze benauwde kamer en natuurlijk had iemand haar al een tijd terug de kamer uit moeten sturen – ze was veel te jong. Maar niemand was op dat idee gekomen. Iedereen leek het te druk met zichzelf te hebben.

Nu stond ze tegen het scharlakenrode medaillonbehang gedrukt en staarde strak naar een van de knoppen van het bed. Ze had moeite met ademen. Het vuur, het bloed en de ruwheid waarmee de oude vrouwen de zwangere vrouw behandelden deden haar duizelen. De afgrijselijke kreten en het gevloek waren als een nachtmerrie. En het allerergst was de blasfemie. Wanneer de pijn Aldermanns vrouw in zijn greep kreeg veranderde ze. Het was alsof een demon bezit van haar nam.

Uit de roetvlek in het gordijn was nu een klein vlammetje opgelaaid. Het brandde met een zwak, lichtgeel schijnsel en veroorzaakte een duidelijk zichtbare witte rookzuil die de zwarte tornado verving. Jenny kon zich niet langer beheersen.

‘Het is de schuld van de duivel dat het allemaal niet goed gaat,’ zei ze en ze wees naar de vrouw in het bed.

Maar ook nu was er niemand die hoorde wat ze zei. Verstijfd van schrik staarde ze naar de steeds dikker wordende rook.

‘Hij is het die de gordijnen in brand heeft gestoken. Hij neemt ons allemaal mee naar de hel!’

Het meisje zakte in elkaar, bleek als een hostie, en begon het zondagebed te prevelen.

‘Onze Vader,’ bad ze zachtjes voor zich uit, ‘vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren; en leid ons niet in verzoeking...’

Verder kwam ze niet.

Vanuit het bed was lady Aldermanns gekwelde gekreun overgegaan in een razend hels gebrul. Een krachtige wee ging door haar lichaam en de zwangere sloeg wild om zich heen. Het was voor iedereen duidelijk dat deze jonge vrouw volkomen onvoorbereid was op wat er komen ging. Toen de weeën elkaar steeds sneller opvolgden en de pijn verhevigde raakte ze in paniek. De vroedvrouw had om een paar spanriemen gevraagd maar niemand dacht dat Martha Dorothea nog veel langer weerstand zou bieden. Een kind ter wereld brengen draait om samenwerken en vertrouwen hebben. Deze vrouw werkte niet mee. Ze wantrouwde het personeel en stond vijandig tegenover de vroedvrouw. De pijn maakte haar bang, en de angst maakte haar agressief.

‘Maar doe dan iets, verdomme,’ kermde ze tussen de krampen door. ‘Haal het er dan uit godverdomme!’

De vroedvrouw trok zich niets aan van de vloeken en het geschreeuw en bleef haar aansporen om te persen, maar de boodschap kwam niet binnen. De pijn was te hevig. Toen noch dreigementen noch geschreeuw hielpen begon lady Aldermann te smeken. Ze smeekte verlost te worden van het kind en van het kwade. Met verwrongen stem schreeuwde ze dat ze alles zou doen, wat dan ook. Steeds harder schreeuwde ze, steeds wanhopiger smeekte ze.

‘Lieve God, haal dit kind van me weg, neem het weg...’

Aan het voeteneind lag het jonge meisje. Ook zij bad.

Lieve goede Jezus help mevrouw met het kind. Lieve Moeder Maria. Heilige Vader. Help mevrouw met het kind.’

Maar de gebeden leken niet te helpen. In een aanval van panische angst bewoog lady Aldermann zich onrustig heen en weer. De geelkoperen poten sloegen tegen de muur en het kleine nachtkastje met de lampetkan stond te wiebelen. Alles schudde en schokte en trilde als een tomeloze duivelse machine.

‘Nu gaat mevrouw Aldermann zich rustig houden,’ brulde de oude vroedvrouw en ze drukte ruw de uitzinnige vrouw op het bed, ‘we moeten haar vastbinden.’

Bij het zien van de stevige leren riemen zakte de zwangere vrouw ineem. Hollogig staarde ze naar het gezicht van de oude vroedvrouw. Het was wasbleek en had iets onheilspellends.

‘Ik wil het niet hebben,’ fluisterde ze. ‘Ik wil het kind niet hebben.’

Meteen was het stil in de kamer. De kokkinnen wierpen elkaar veelbetekenende blikken toe en sloegen een kruis. Zelfs de vroedvrouw zag er geschokt uit. Margaret Smith vroeg zich nerveus af of het niet tijd werd om mijnheer erbij te roepen.

‘Hij zit daarbuiten op de gang,’ zei ze. ‘Chagrijnig zoals altijd.’

Maar niemand gaf haar antwoord. Iedereen staarde doodsbang naar de krijt-witte vrouw in het bed die haar eigen kind wegwenste.

Wat voor gevolgen had dit? Tegelijkertijd was het duidelijk dat de onbestemde pijn eindelijk concrete vorm begon aan te nemen. Een bloederige hoofdje was bezig door te breken daar beneden, en hoewel de kleine schedel er volkomen menselijk uitzag begonnen de vrouwen in de kamer nu te twijfelen. Stel je voor dat het geen kind was? Stel je voor dat het een monster met twee hoofden was.

Stel je voor dat het een onvolwaardig beest met zes vingers aan elke hand was?

‘Ik kan het niet,’ schreeuwde de vrouw in het bed nu hysterisch, ‘het gaat niet!’

‘Het ziet er goed uit,’ troostte de vroedvrouw, ‘persen nu, persen!’

De angst onder de aanwezigen verdween niet. Het gevoel dat iets abnormaals bezig was te verschijnen was zo sterk dat een van de kokkinnen brak. Snikkend begon ze ook het Onzevader te bidden. De zwangere vrouw zag haar. Toen brak de laatste dam door.

‘Haal het weg,’ brulde ze tegen niemand in het bijzonder, ‘haal het weg!’

En nu was het haar oude echtgenoot die uit zijn gedachten werd opgeschrikt en eindelijk overeind kwam. Gedurende lange tijd was hij weggezwefd in fantasieën over een paar marmeren kariatiden uit de vierde eeuw waarover het gerucht ging dat lord Moira ze aan het eind van de maand op een veiling zou aanbieden. De schreeuw vanuit de kamer bracht hem terug tot de werkelijkheid. Toen Aldermann, absoluut onvoorbereid op wat hem te wachten stond, de kamer betrad, werd het ogenblikkelijk stil. Zelfs zijn vrouw, die nu helemaal buiten zichzelf was van de pijn, verstomde. Aldermann keek verschrikt naar haar en naar al het bloed op het laken. Haar gezicht was helemaal verwrongen van de pijn. Ze leek meer op een dier dan op een mens.

‘We wilden net de dokter laten halen, mr Aldermann, sir,’ verontschuldigde de vroedvrouw zich.

Aldermann wendde zijn blik naar de bezwete, grote vrouw. Hij wist niet wat hij moest zeggen. Hij voelde zich misselijk. Zijn hart bonkte hard in zijn borstkas. Zijn mond was droog.

‘Allemachtig, wat bloedt ze,’ wist hij uiteindelijk uit te brengen.

Zijn vrouw, die de vertwijfeling nu ook in de ogen van haar echtgenoot zag, verloor haar zelfbeheersing helemaal.

‘Haal het weg, haal dat duivelse onding weg,’ brulde ze.

‘Het is haar eerste,’ zei de vroedvrouw diplomatiek. ‘Dan kunnen ze soms wat onwel worden. Misschien is het beter dat mijnheer buiten wacht.’

Aldermann begon zich onmiddellijk terug te trekken van het bed. Iemand deed een stap naar voren en hield de deur voor hem open.

‘Het komt allemaal wel goed, mr Aldermann, sir.’

Maar Aldermann reageerde niet. Hij hoorde het amper. Hij had zich al omgedraaid en zijn blik gericht op de kalme rust die in het andere deel van het huis heerste.

II

MEVROUW ALDERMANN – HAAR KORTE LEVENSLOOP

Het was allemaal begonnen met de gordijnen. De rode gordijnen. Net als Martha Dorothea's overige huisraad waren ze met de diligence uit Saksen in de week voor de bruiloft gearriveerd. Aldermann had gelachen toen hij zag wat ze meebracht. De ene kist na de andere met heel oude stoffen, sjaals en geborduurde kussens. Tafels en stoelen van donker gepolitoerd hout. Tere porseleinen voorwerpen en vergulde amorbeeldjes; de smaak van de markiezin voor de inrichting van een huis was net zo ouderwets als haar kledingstijl, en alle ruches en tierelantijnen dreven de esthetisch aangelegde Aldermann tot waanzin. Toen Martha Dorothea vervolgens als een zwaar onder vuur liggende veldgeneraal de dienstmeisjes begon te commanderen ging zijn lachen over in een pijnlijk zwijgen. Het ene overdadige meubel na het andere werd de strakke elegante salon die Aldermann voor zijn vrouw had laten inrichten binnengedragen. Een papegaaigroene zijden doek met goudgeborduurde engelen werd over de eenvoudige duifgrijze schrijftafel van Scandinavisch grenen gegooid. Een stel grove bronzen urnen in laatgotische stijl werd boven op de ranke witte schoorsteenmantel gezet. Toen een paar lange karmozijnrood fluwelen gordijnen in barokstijl voor de stijlzuivere classicistische ramen werden gedrapeerd werd het Aldermann allemaal te veel en verliet hij het vertrek.

Tegenover zijn vrienden gaf Aldermann geen krimp. Zij die wisten wat het huis voor Aldermann betekende probeerden diplomatiek te zijn en noemden de stijl van zijn vrouw continentaal. De minder gewetensvollen lachten en zeiden onomwonden de waarheid – dat ze provinciaals was. De scribent van *The Spectator* beschreef de inrichting beleefd als 'elegant bohemien', maar weldra wist heel Londen dat een onbeschaafde amateur bezig was Gideon Aldermanns beroemde neoclassicistische Tempel over te nemen. Een paar dagen na het huwelijksfeest kon Aldermann zich niet meer inhouden. Vol schaamte over de kinderlijke en oncultiveerde smaak van zijn vrouw en vervuld van een duivelse woede omdat ze niet begreep wat zijn architectonische creatie betekende, gooide hij de ene na de andere belediging eruit. Hij bespote haar goedkope buitenlandse vodden die zij gordijnen noemde en hij maakte haar slechte smaak belachelijk. Tot zijn verbazing knipperde ze nauwelijks met haar ogen. Ze staaarde hem uitdagend recht in de ogen toen hij schreeuwde – alsof agressie en gewelddadigheden dagelijkse kost waren. Ze stond onbeweeglijk toen hij zijn hand ophief om haar te slaan – alsof ze niet bang was voor pijn. Later – toen hij gekalmeerd was en zich verontschuldigd had – keek ze hem aan alsof hij een stuk vee was. Vermanend. Begripvol. Alsof dat wat ze 's nachts samen hadden gedaan louter uit plichtsgevoel was gedaan. Alsof de passie en de gevoelens die ze had getoond enkel toneel was geweest. Daarna glimlachte ze spottend.

'Het is mijn kamer,' zei ze met een vanzelfsprekendheid als bij van een binnenvallend leger. 'Het zijn mijn gordijnen.'

Op haar gezicht zag Aldermann niets van het respect dat er zou moeten zijn tussen echtelieden.

Punt voor punt werd hij daarna gedwongen te capituleren voor de onnozele eisen van zijn wettige echtgenote. Dit, zoals hij moet hebben beseft, was het begin van het einde.

Voor de oningewijde kan het misschien wat wonderlijk lijken dat dit soort futilliteiten als gordijnen en kussens tweedracht tussen echtelieden kan zaaien. Maar voor Gideon Aldermann was stijl geen bagatel. Het was, op zijn zachtst gezegd, zijn leven. Al in 1772 – het jaar nadat zijn huis in Harley Street af was – werd het uitgeroepen tot een van Europa's belangrijkste architectonische creaties en werd het ondanks zijn bescheiden afmetingen vergeleken met de villa's van Palladio en de Gotische kathedralen. Rond 1800 werd het beschouwd als het beste voorbeeld van het neoclassicisme dat in populariteit zowel de barok als de rococo gedurende de laatste decennia verdrong.

Het huis was een veelbesproken meesterwerk en met dit in gedachten is het niet zo vreemd dat Aldermann zijn zelfbeheersing verloor toen zijn echtgenote zich niet liet imponeren. Of dat hij in toorn ontstak toen hij ontdekte dat ze voornemens was om van zijn kamer een karmozijnrode rococosalon vol gestoffeerde meubels en ouderwets behang met een geperst patroon van medaillons te maken.

Maar waarom verbood hij haar niet gewoon om haar meubels mee te nemen? Waarom maakte hij geen eind aan haar kinderlijke invallen?

Het ligt toch een tikje gecompliceerder.

Aldermann wist als geen ander wat een idee-fixe met iemand kon doen. Hij wist bovendien dat ze niet zo'n gelukkige jeugd had gehad en hij begreep dat iemand die zoveel was kwijtgeraakt bang was het beetje dat er nog was te verliezen. In de memoires van een Duitse vrijheer gepubliceerd in 1813 werd verteld dat de moeder van Martha Dorothea, de eerste markiezin van Brandenburg-Kulmbach, een decennium eerder een spraakmakend schandaal had veroorzaakt toen ze zich aansloot bij de Hernhutters en haar hele vermogen aan deze broedergemeenschap schonk. De schrijver van de memoires citeert een artikel uit een plaatselijke krant: 'December 1791. Gekleed in bedrukt katoen en fries was de markiezin bezig met het oogsten van gewassen uit haar eigen moestuin terwijl de parochie-oudste kerken bouwde en het geld over de balk smeed.'

Aldermann had er alle begrip voor dat Martha's smaak een rebellie was tegen de vrijzinnige religieuze neigingen van haar moeder. Feit was dat zijn begrip voor haar vrijheidsverlangen en neiging tot rebellie een van de voornaamste redenen was dat hij juist met haar trouwde. Zijn naaste vrienden hadden ook de overeenkomsten die er zeker ook waren tussen hen benadrukt: de geestelijke verbondenheid die het leeftijdsverschil zou kunnen overbruggen. Ze hadden een relatie geschilderd die grote mogelijkheden had om zich tot kameraadschap te ontwikkelen. Misschien zelfs wel geestverwantschap.

Ze hadden van de hel waarin Aldermann was terechtgekomen geen weet.

Want het was niet dat hij haar motieven niet begreep. Hij begreep haar beter

dan wie dan ook. Het probleem was dat het hem niet lukte om met haar te praten. Niet een keer tijdens de tien maanden dat ze nu getrouwd waren hadden ze als twee volwassenen met elkaar gesproken. Ze waren als wilde roofdieren die ieder in hun eigen kooi opgesloten zaten. Ze staarden vijandig naar elkaar en begrepen voortdurend de bedoeling en de intenties van de ander verkeerd. Er waren momenten van wederzijdse aantrekking en nieuwsgierigheid, maar hun geharde geestelijke pantser verhinderde hen steeds om elkaar te bereiken. De frustratie en de teleurstelling gingen al snel over in agressie. Voordat hij het wist waren ze elkaar gaan kwetsen. Hij luid en ongeremd. Zij koel en beheerst.

Gaandeweg zou het huwelijk Aldermann wezenlijk veranderen.

De waarheid was dat hij voor het eerst in zijn leven een innerlijke onzekerheid ervoer. Hij begon aan zijn eigen kunnen te twijfelen en het was deze twijfel die er geleidelijk aan voor zorgde dat hij begon te liegen. Tegen bezoekers zei hij soms dat zijn vrouw naarmate ze ouder werd zou rijpen en haar smaak zou verfijnen. Of dat de ontwikkeling met de jaren komt.

‘Ik kijk er naar uit,’ zou hij tegen zijn vrienden hebben gezegd, ‘Martha te zien uitgroeien tot een sterke en spirituele vrouw.’

Diep vanbinnen wist hij dat het niet waar was. Al dat gepraat over rijpheid en gebrek aan scholing waren vergoelijkende opmerkingen waar hij zijn heil in zocht als hij zich in het nauw gedreven voelde. De opstandigheid van deze vrouw was, als die van hemzelf, in haar ziel gegrift. Die zou nooit verdwijnen.

α

‘Mr Aldermann, sir, is alles goed met u?’

Een roodbezweet gezicht omkranst door een grijze hoofddoek dook op in zijn gezichtsveld. Het was een van de dienstmeisjes uit de keuken met twee zinken emmers gevuld met water in haar handen die ervoor zorgde dat Aldermann plotseling opsprong uit zijn stoel en een scheldkanonnade op haar afvuurde.

‘Ga weg met dat water, mens,’ schreeuwde hij en hij wees geschokt naar het op maat gemaakte Franse wollen vloertapijt dat van de ene kant van de gang naar de andere kant liep.

Het meisje bleef een ogenblik staan en keek hem verbaasd aan.

‘Neemt u me niet kwalijk, sir, neemt u me niet kwalijk,’ zei ze en ze liep met een verbeterd trek om haar mond naar de rode kamer.

‘Geen druppel wil ik op dat tapijt zien,’ raasde Aldermann. Toen herinnerde hij zich de bevalling en het kind dat onderweg was en ging vol schaamte weer op de stoel zitten.

α

Een langgerekte schreeuw rukte hem uit zijn gedachten. Gevolgd door meerdere, nog luidere, een dierlijk geluid dat Aldermann deed denken aan een rund dat

in een brandende stal staat. Hij zag wanhopige koeien voor zich die hun diepste doodsangst eruit loeiden in hun gesloten hokken. Hij zag ontbloot oogwit en bekken met schuim en voor de honderdste, misschien wel duizendste keer vroeg hij zich af of hij er goed aan had gedaan met haar te trouwen. Een kind te willen. Voor de honderdste, misschien wel duizendste keer strandde het antwoord in een gecompliceerde wirwar van uitvluchten. En meteen was het terug. De verschrikkelijke schaamte. In zijn hoofd hoorde hij een beschuldigend stemmetje.

Jij vuile vrek, ze zal sterven vanwege jou.

‘Nee!’

Aldermann begon zich nu echt ongerust te maken. Waarom kwam het kind niet? Waarom zei de vroedvrouw niets?

Je had tevreden kunnen zijn. Je had genoeg kunnen nemen met wat je had bereikt en de rest aan anderen kunnen overlaten.

De schuldgevoelens werden steeds zwarter, steeds sterker. Aldermann drukte zijn handpalmen tegen zijn oogbollen tot er een cascade aan rijzende sterren over zijn netvlies vloog.

Het is allemaal jouw schuld. Jij wilde koste wat kost een kind. Een erfgenaam. Iemand die verder kon gaan.

Nu was het welletjes. Hij moest Martha zien. In een paar stappen was hij bij de rode kamer, maar net toen hij de deur wilde openen schreeuwde iemand: ‘Het is zover!’

Aldermann kreeg het onmiddellijk benauwd. Hij zag een blauwpaars kinderhoofdje voor zich. Hij zag bloed en ingewanden. Hij stelde zich gescheurde huid en witte botsplinters voor.

‘Laat het voorbij zijn,’ riep hij uit. ‘Laat het in godsnaam voorbij zijn!’

Je lijdt aan grootheidswaanzin. Je wilde iets groots en beters tot stand brengen. Je trotseerde de wereldorde en daarvoor zul je gestraft worden.

Aldermann greep naar zijn hoofd. Kon het werkelijk zo zijn?

Kon de langdurige bevalling een waarschuwing zijn? Of gewoon een straf? Hij moest denken aan een serie antieke mythen. Zag moeders die hun kinderen opaten en vaders die hun zonen verminkten. Hij dacht aan bloedschande, degeneratie en uitgestoken ogen. Van alle zonden verafschuwen de goden hybris het meest.

‘Mr Aldermann, sir!’

Het was het dienstmeisje dat de deur had geopend. Haar gezicht was rood en bezweet en ze sprak met hijgende stem.

‘Het is een zoon.’

Met bonkend hart liep Aldermann de kamer in. Het was warm als in Gehenna en het rook er onaangenaam naar medicamenten en lichaamsafscheiding. Zijn jonge vrouw lag uitgeput op een berg vuile lakens en lappen. Haar haar plakte in slierten aan haar gezicht. Overal was bloed. Bij een schaal met rozegekleurd water stond de vroedvrouw zich grimmig te wassen.

‘Het laatste wat ze zei voordat ze het bewustzijn verloor was “Obadja”

Aldermann keek de uitgeputte vrouw vragend aan. Wat bedoelde ze?

‘Mevrouw bedoelde dat het kind zo moest heten, sir.’

Aldermann schudde niet-begrijpend zijn hoofd.

‘Onzin. Hij zal William heten!’

Obadja? Hij had nog nooit van die naam gehoord en wat was dat trouwens voor lawaai? Helemaal in de hoek van de kamer, dicht tegen het met medaillons beklede rococobehang gedrukt, stond een klein meisje te schreeuwen.

Nu pas zag Aldermann haar. Haar gezicht was griezelig wit en bloedeloos. Ze was hoogstens tien jaar oud.

‘Het brandt,’ herhaalde Jenny Cibber met mechanische stem en ze wees naar een van de gordijnen.

Het onderste stuk van het gordijn brandde nog steeds met een matte witte vlam. Het vuur kroop snel omhoog.

En plotseling was het alsof haar ijle stem eindelijk door de geluidswal heen drong. Iedereen staakte zijn bezigheden. Aldermann staarde verlamd van schrik naar het gordijn.

‘Maar in godsnaam,’ brulde hij, ‘doof dat vuur toch!’

De vroedvrouw die zich nog steeds stond te wassen tilde de zinken emmer met lauw water en korrelige zeepoplossing op en gooide in een soepele beweging de hele inhoud tegen de muur. Het rood fluwelen behang werd donker. De beginnende vuurhaard doofde. Het kleine meisje verstomde. Aldermann zonk neer op het bed.

Naast hem stond de toegesnelde dokter Jeruel Silas die met een grote glimmende schaar de navelstreng doorknipte. De kleine was maar een bloederig bundeltje bedekt met wit slijm.

Mijn zoon, dacht Aldermann, en hij legde het trillende topje van zijn wijsvinger op een dunne, blauwe ader die zich onverschrokken rond de vormeloze kleine kruin kronkelde. Mijn eniggeboren zoon.

Enkel de dunne huid scheidde hen, vader en zoon. En onder de huid sloeg een heel, klein hartje zijn eerste slagen buiten de baarmoeder.

III

HEKATE SPREEKT

Drie dagen en drie nachten bleef Martha Dorothea bedlegerig. Toen de bedienden haar van de door brand beschadigde rode kamer naar de slaapkamer van Aldermann overbrachten, zat ze rechtop als een stadhouder in bed met haar pasgeboren zoon op schoot. Degenen die haar zo zagen zeiden dat ze straalde. Als ze leed, dan liet ze dat niet blijken. De vergulde cherubijnen werden rond Aldermanns neoklassieke hemelbed gearrangeerd terwijl de nieuwbakken moeder bleek en zwak de werkzaamheden van de dienstmeiden volgde. Haar innerlijke kracht was onmiskenbaar, maar het bloed bleef uit haar lichaam vloeien en tegen deze stroom bestond geen geneesmiddel. Toen de bedienden meedeelden dat ze de verbrande fluwelen gordijnen naar beneden hadden moeten halen en het andere door rook beschadigde textiel in de rode kamer hadden moeten inpakken, zweeg ze verbeten. De kamenierster verklaarde dat ze al het door haar meegenomen moois hadden moeten weggooien.

‘Lieve mooie mevrouw Aldermann,’ snikte ze, ‘we wilden het niet, maar we moesten wel. Die brandlucht gaat er nooit meer uit.’

Martha reageerde niet. Ze zat nog steeds rechtop in bed en volgde aandachtig het drama dat zich om haar heen afspeelde, maar had niet de kracht meer om te praten. Toen de geborduurde kussens, de papegaai groene doek en de spreij van goudbrokaat op een kar werden gelegd en wegreed naar de vuilstort sloot ze haar ogen. Ze wilde niet zien hoe haar dierbaarste bezittingen verdwenen. Vrij snel daarna werd ze steeds zwakker en steeds bleker en toen ze haar hoofd niet langer rechtop kon houden en het onwillekeurig opzij liet hangen nam de min het kind van haar over en liep weg. De arts die de hele tijd naast het bed had gewaakt pakte Aldermann bij de arm en leidde hem de gang op.

‘Het enige wat ons nog rest,’ zei hij zachtjes, ‘is hopen en bidden.’

Aldermann, die de ernst van de zaak niet had begrepen, stoof op en begon te schreeuwen.

‘Wat bedoel je? Wachten en bidden, dokter Silas? U moet toch iets kunnen doen!’

‘Tegen dit soort bloedingen, mr Aldermann, is niets te doen.’

De dokter sloeg zijn ogen neer. Aldermann zocht zijn gezicht af naar een verklaring. Hij was op zoek naar een sprankje hoop of een teken van vertrouwen – maar het enige wat hij zag waren de harde gelaatstreken van iemand die te veel had gezien.

‘Bij alle Olympische goden, wat heb ik gedaan,’ mompelde Aldermann vertwijfeld.

De arts keek hem ongerust aan.

‘Mr Aldermann, gaat het wel goed met u?’

De deur van de slaapkamer ging op een kier open en de assistent van de dokter

verscheen in de deuropening. Hij wenkte angstig naar Silas dat hij moest komen. 'Gaat u maar even rusten, mr Aldermann,' zei de arts streng. 'U kunt niets doen.' 'Rusten,' zei Aldermann vermoeid en hij liet zich op de stoel voor de slaapkamer zakken. 'Geen sprake van.'

α

Nee, Aldermann ging niet rusten. Dat eerste etmaal waakte hij onverzettelijk als een bijbelse zoutpilaar voor de kamer waar Martha lag. Af en toe zuchtte hij. Andere keren huilde hij en beschuldigde zichzelf ervan de oorzaak van het lijden van zijn vrouw te zijn. De bedienden vonden dat hij zich vreemd gedroeg.

'Mr Aldermann,' zei een van de persoonlijke bedienden tijdens het werkoverleg, 'lijkt wel een spook.'

Het tweede etmaal stond hij op en bonkte met zijn hoofd tegen de muur. De bedienden hoorden hem bidden in vreemde talen en onchristelijke verwensingen schreeuwen. De huishoudster sloeg een kruis en bleef bij hem uit de buurt in afwachting van dat hij weer zou kalmeren. Ze vertelde dat dokter Silas laudanum had voorgeschreven tegen slapeloosheid en onrust, maar Aldermann weigerde het in te nemen met de woorden: 'Dat heb ik niet verdiend.'

Het derde etmaal ijsbeerde hij als een geest door de gang in vertwijfelde afwachting terwijl hij onsamenhangende gebeden prevelde, maar Martha ontwaakte niet uit haar comateuze toestand. De bedienden hoorden dierlijk gekreun en schuld-bewuste zuchten afgewisseld met enorme uitbarstingen uit de gang komen. Het was Aldermann die schreeuwde als een beest en ongegeneerd tot de antieke goden bad.

'Aphrodite, Apollo, Ares en Artemis laat haar wakker worden, want er is zoveel dat ik nooit heb verteld.'

Berouwvol knielde hij voor de slaapkamerdeur en jammerde met gedempte stem.

'Athena, Hefaistos, Hera en Hermes, laat mij u danken dat ze mij een zoon heeft geschonken.'

Toen rolde hij uitgeput op zijn zij.

'Zeus, Poseidon, Hestia en Demeter, vergeef me al mijn harde woorden.'

Uiteindelijk ging hij languit op de vloer liggen.

'En Hades, u bent de grootste en de duisterste, laat haar leven tot ik haar om vergiffenis heb gevraagd.'

Maar de goden luisterden deze avond niet naar Aldermann, en Martha zonk steeds dieper weg in haar anemische slaap. De arts had strikte orders gegeven. Aldermann mocht niet in de kamer komen. Hij werd gedwongen om het bleke gezicht van zijn stervende vrouw door een centimeter brede kier in de deuropening te bekijken terwijl een stem in zijn hoofd hem steeds grovere woorden toeslingerde.

Het is jouw fout. Alles is jouw fout. Machtwellustige kinderverkrachter. Geile bok!

In de nacht van het derde etmaal werd de spanning hem te veel. Aldermann begon ongemerkt in een eigenaardige slaapwandelende toestand te glijden. De pijnlijke gewrichten en de zeurende hoofdpijn verdwenen als bij toverslag terwijl de kwaadaardige dwanggedachten dichterbij slopen. Misschien was het beter om een eind aan alles te maken? Het kind ter adoptie af te staan. Het huis verkopen en zijn droom over een betere wereld op te geven. Martha zou het toch niet halen.

Ze zal sterven vanwege jou. Dat is de straf voor je hybris!

De schuld vrat zich steeds dieper in zijn aangetaste hart. Zijn gedachten draaiden steeds meer om misdaad en straf. Aldermann dacht aan de zonden waaraan hij zich had schuldig gemaakt. Gierigheid. Hoogmoed. Borstklopperij. Wat voor straf stond daar op? De goden op de berg Olympus waren de hooghartigen niet genadig. Hij dacht aan de pijn die zijn vrouw had moeten doorstaan. In zijn achterhoofd bleef hij zichzelf met monomane bezetenheid beschuldigen. Ik heb haar gedood, dacht hij, steeds maar weer. Ik heb haar gedood.

Ja, echt, ze zal sterven vanwege jou!

Maar hoop is het laatste dat de mens opgeeft en Aldermann die met zijn hoofd in zijn handen zijn verzwakte lichaam heen en weer had zitten wiegen op de zitting van de stoel kwam nu moeizaam overeind. Hij kon niet langer stil blijven zitten. Er moest iets zijn wat hij kon doen. Zijn reumatische stijve benen waren hun soepelheid helemaal kwijt en toen hij met onzekere stappen door de donkere gang liep was hij bijna onherkenbaar. Zijn gezicht was verwrongen door wroeging en slaapgebrek. De schuldgevoelens hadden zich als een gif door zijn ledematen verspreid. Zijn benen deden pijn. Hij voelde een zeurende pijn bij zijn lever en zijn maag schreeuwde om eten. Het enige lichaamsdeel dat geen pijn meer deed was zijn hoofd. Daar waren de stemmen verstomd en was alles helder als glas. Er moest iets zijn wat hij kon doen.

Om niet in slaap te vallen tijdens deze kritieke fase van extreem diep zelfinzicht bleef Aldermann heen en weer dreutelen in de gangen op de tweede verdieping. Martha Dorothea lag onbeweeglijk als een gezegende heilige en verdroeg haar kwellingen zonder klagen. Geplaagd door schuld zette hij zijn strijd tegen de angst voort in het huis. Hij liep langzaam en met een vast ritme, ervan overtuigd dat de nieuwe scherpzinnigheid een bedoeling moest hebben. De goden zouden hem een teken geven.

Eerst liep hij naar de westelijke vleugel waar zich een aantal pronkkamers naast elkaar bevonden en waar een glimp van familieportretten kon worden opgevangen. Alle deuren waren gesloten en de gordijnen waren dichtgetrokken. De voorvaderen keken vanuit hun goudkleurige lijsten zwijgend op hem neer. Toen hij aan het einde van de gang was gekomen keerde hij om en liep langzaam dezelfde weg terug tot hij zich in het hoofdgebouw in de grote hal bij de trap bevond. Daar ging hij langzamer lopen en wandelde angstig voorbij de marmere beelden en de antieke versieringen in het trappenhuis. Vanaf een vergulde balustrade kon je helemaal tot aan beneden in de entreehal kijken en zag je de sokkel met het grote Hermesbeeld. Het beeld was vervaardigd door Lysippos, de

hofbeeldhouwer van Alexander de Grote en dateerde van 400 jaar voor Christus. Diens met een helm getooide kruin zweefde recht voor Aldermanns eigen gezicht terwijl de staf die het beeld vasthield helemaal tot aan de indrukwekkende koepel in het dak reikte. Door een octogonaal glazen raam in het midden van de koepel viel het licht op het beeld. Toen Aldermann deze nacht het hoofd van Hermes passeerde dreven er een paar wolkflarden weg en verscheen er een heldere, witte maansikkel.

‘Hekate!’

Aldermann kreeg weer hoop.

‘De dochter van de Titanen, de driehoofdige maangodin. Bent u daar?’

De maan scheen een paar korte seconden op het antieke Hermesbeeld voordat hij weer achter de wolken verdween. Het was voldoende om Aldermanns overspannen fantasie op hol te brengen. Verwachtingsvol staarde hij beurtelings naar Hermes en naar de donkere nachthemel. Had hij een teken gekregen van de Olympus? Had de maangodin gesproken? In Aldermanns verzwakte toestand was alles mogelijk. Hij leunde naar voren over de balustrade heen en legde zijn trillende geaderde hand op Hermes’ oog. De ronde bol was koud en zacht en rustte onheilspellend in zijn hand.

‘Hermes,’ fluisterde hij, ‘zeg mij wat ik moet doen!’

Maar het beeld zweeg, en de maan kwam niet terug.

Toen realiseerde hij het zich plotseling. Het kind. Hekate sprak louter tegen dwazen en kinderen. Met herwonnen energie begon Aldermann naar de kinderkamer te rennen. Het hoofd van de huishouding mrs Clermont, die nachtdienst had, en slaperig zat te waken op een spijlstoel naast de trap staarde hem verlamd van schrik aan. Zijn bewegingen waren schokkerig als bij een dolende geestverschijning. Een zachte trek was op het anders zo strenge gezicht te zien. Ze mompelde een stil ‘Heer ontferm u’ en sloeg haar ogen neer.

Zonder te kloppen rukte Aldermann de deur naar de kinderkamer open. De min lag in elkaar gedoken onder een gehaakte sjaal te slapen. Naast haar lag de kleine dienstmeid Jenny Cibber, maar Aldermann was te opgewonden om haar op te merken. Een bijna opgebrande waskaars flakkerde blauw en onregelmatig in een geelkoperen kandelaber en op het nachtkastje stond een bruin medicijnflesje met goedkope opiumtinctuur. Ook dit zag Aldermann niet. Hij had enkel en alleen oog voor het jongetje dat wakker en stil in de wieg ernaast lag. Doelbewust tilde hij het kleine bundeltje op en liep ermee de gang op. Hij passeerde de slaapkamer waar Martha Dorothea lag, liep verder de grote entreehal in. Voor het beeld van Hermes, dat nu alleen vaag te zien was in het donker, hield hij het kind omhoog.

‘Spreek!’

Maar zowel Hermes als Hekate zwegen in alle toonaarden, dus wendde Aldermann zich tot het kind. Zo tener was het. Zo zuiver en onbeschreven en niet-temin al door het leven getekend. Die kleine blauwe oogjes keken onzeker en een beetje troebel rond in de duisternis zonder zich op iets te kunnen fixeren.

‘Maar kijk me dan aan,’ mompelde Aldermann en hij hield zijn zoon recht voor zijn eigen gezicht.

Het kleintje wist heel even zijn blik vast te houden. Daarna gleden de ogen opnieuw weg terwijl het hoofdje opzij gleed. Aldermann richtte het tere hoofdje in rechte positie en er ging een sterk gevoel van onbehagen door hem heen. De gedachte dat het jongetje zich wanneer dan ook zou kunnen bezeren, op de stenen vloer terecht zou kunnen komen, uit zijn armen zou kunnen vallen of zijn nekje zou kunnen verdraaien, vulde hem met een onuitsprekelijke ontzetting. Het kind was volkomen weerloos. Al deze functies waren ingesteld op de wereld innemen en zich een beeld te vormen van het nieuwe bestaan buiten het moederlichaam, en Aldermann – ja, hij had natuurlijk geen idee hoe beslissend de eerste maanden in het leven van een baby zijn.

‘Zeg wat ik moet doen,’ fluisterde Aldermann in het oor van het kind.

Zijn handen grepen krampachtig de kleine boreling vast die nu verstijfd van schrik in de lucht staarde.

‘Ik doe wat ik kan om je moeder te redden.’

Ja, zo is het nu, ja. Daarvoor wilde je alleen maar een erfgenaam hebben.

Het stemmetje van de schaamte echode in zijn hoofd. Zijn vingers sloten zich rond het lijfje van het kind en stremden onbewust de bloedsomloop. Onder de vele lagen witte, met de hand genaaide babykleren stond een haarvaatje op barsten om uit te groeien tot een dunne donkere vlek. Als het kind geen schok had gekregen en als het niet met de armpjes had gezwaaid dan had er een blauwe plek ter grootte van een duim op de porseleinwitte babyhuid kunnen ontstaan en ervan kunnen getuigen dat Aldermann absoluut niet in staat was om voor zijn zoon te zorgen. De man die bereid was om zijn leven te geven voor een antieke vaas kon geen kind vasthouden, maar des te sneller was hij in het duiden van tekens en het begrijpen van waarschuwingen van hogere machten.

‘In het oosten?’

Hij volgde opletend de richting van de spartelende armpjes.

‘De rode kamer?’

In zijn overspannen gemoedstoestand meende Aldermann dat zijn zoon recht naar Martha’s uitgebrande kamer had geweest.

Meteen kon men de gele van een hak voorziene suède pantoffels horen kleperen op het wollen vloertapijt toen de oude man hijgend terugrende naar de slaapkamergang en de deur van de rode kamer openrukte. Er stond een raam open. De gure novemberlucht stroomde rechtstreeks de lege, verlaten kamer in. Hij legde het kind voorzichtig op de vloer en keek terneergeslagen naar het door brand beschadigde medaillonbehang dat door de maan werd verlicht. Roet- en watervlekken gaven het een vuil, bijna angstaanjagend aanzien. Halfverbrande blokken hout uit de haardstede lagen verspreid over de vloer samen met een paar bloederige lappen. Een omgevallen zinken emmer lag in een hoek en het halve plafond was verkleurd door een onregelmatige zwarte vlek. Grotteske schaduwen dansten op de muren. Bij het zien van de schade en de wanorde

voelde Aldermann zich misselijk. Waarom had men hier niet schoongemaakt en opgeruimd?

Toen het licht van de maan door het open raam naar binnen viel en zachtjes over het kind gleed borrelde een gedachte zo helder als het helderste bronwater op in Aldermanns duffe hoofd. De schade was onacceptabel. De vuiligheid moest worden uitgewist. Alles moest opnieuw worden ingericht. Hardop dankte hij Hekate, Hermes en alle goden van de Olympus voor de wonderbaarlijke aanwijzing en in zijn geëxalteerde blijdschap schudde hij het kleine kind zo lang heen en weer dat het krijsde met een mengeling van pijn en angst.

‘Ja, krijs jij maar,’ bulderde Aldermann opgeruimd en hij beende de grote hal in. ‘Krijs maar!’

Het volgende ogenblik rukte hij de deur van de kinderkamer open en drukte zijn huilende zoon in de armen van de min. De oude vrouw werd met een schok wakker en trok haar sjaal strakker om zich heen. Het jonge dienstmeisje Jenny dook weg onder de deken en hield haar adem in.

‘Is hij helemaal gek geworden,’ siste de min terwijl ze angstig om zich heen keek.

Het laudanumflesje. Het jonge dienstmeisje dat op de begane grond hoorde te slapen. Maar Aldermann zag en hoorde niets. Zijn ogen lichtten op met een onnatuurlijke glans en zijn gezicht was onbewogen. De goden hadden echt tot hem gesproken. De angst had plaatsgemaakt voor een verblindend inzicht, of gnosis zoals de oude Grieken deze zeldzame toestand van kennis en levenswijsheid noemden. Hij had zich in zijn hele leven nog nooit zo opgeruimd gevoeld.

De min daarentegen was zo bang dat ze stond te schudden van angst. Ze was bij verschillende gelegenheden gewaarschuwd voor Gideon Aldermann, maar had niet geluisterd. Op het plein had men haar knipsels uit oude kranten laten zien en gesproken over werk van de duivel en het kwaad. Toen vond ze het allemaal erg overdreven klinken. Nu wist ze wel beter.

‘Krijs maar,’ riep Aldermann tegen zijn zoon.

Zijn ogen straalden van triomf.

‘Alles moet opnieuw worden ingericht,’ zei hij terwijl hij zijn armen uit in een groots gebaar spreidde. De kamer moet weer als nieuw worden. De meubels moeten nieuw worden. Alles moet weer worden als daarvoor.’

Door de plotselinge armbeweging verloor zijn verzwakte lichaam het evenwicht. Hij begon te wankelen en met een stuntelige klap sloeg hij tegen het voeteneind van het ledikant zodat het messing meetrilde. De min sprong op.

‘Heb u hulp nodig, sir?’

Maar Aldermann had geen hulp nodig.

‘Zwijg, vrouw,’ siste hij met een grijns.

Toen de deur was dichtgeslagen en het kind was gekalmeerd kroop de jonge dienstmeid onder de deken vandaan. Ze zag krijtwit en voelde zich niet lekker. Haar rode haar zat in de war en haar schort was gekreukt.

‘God zegene mr Aldermann,’ fluisterde ze, ‘hij heeft zijn verstand verloren.’

De min legde snel haar hand op de mond van het meisje.

‘Stt, Jenny! Zo praten we niet over de goede mijnheer.’
Maar de blik in de opengesperde ogen van de vrouw sprak boekdelen. De beroemde Gideon Aldermann had echt zijn verstand verloren.